

Sygn. akt XVII Amc 130/03

WYROK
W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 22 grudnia 2004 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów Wydział XVII

w składzie:

Przewodniczący: SSR del. Marta Sadowska

Protokolant sekr.sąd. Monika Rasińska

po rozpoznaniu w dniu 16 grudnia 2004 r. w Warszawie sprawy z powództwa Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów przeciwko AIG Bank Polska SA w Warszawie o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone

- I. Uznaje za niedozwolone stosowanie i zakazuje wykorzystywanie w obrocie z konsumentami postanowień wzorca umowy o nazwie „Umowa Pożyczki” o treści następującej:
- 1) § 3 „Za datę zawarcia niniejszej Umowy uznaje się datę wydania przez Bank dyspozycji przekazania środków na rzecz Pożyczkobiorcy. Pożyczkobiorca upoważnia Bank do wpisania powyższej daty do niniejszej umowy i naliczania od niej wszelkich zobowiązań wynikających z umowy”.
 - 2) § 9 „Pożyczkobiorcy zostaną wysłane przesyłką zwykłą: Umowa oraz blankiety wpłat. W razie nieotrzymania przesyłki Pożyczkobiorca zobowiązany jest skontaktować się z AIG CREDIT S.A. , jednak brak powyższych dokumentów nie zwalnia z obowiązku terminowego uiszczenia wpłat”

- 3) § 14 „Jeśli kwota nadpłaty do zwrotu po potrąceniu kosztów przekazu pocztowego będzie niższa niż 5 zł, nadpłata taka jest do odbioru przez Pożyczkobiorcę, wyłącznie w kasie jednego z oddziałów AIG Credit S.A. wymienionych na adresowym wykazie oddziałów w terminie 30 dni od daty wysłania zawiadomienia o nadpłacie”
- 4) § 16 „Sądem właściwym do rozpoznania sporów mogących wyniknąć z niniejszej Umowy jest właściwy z uwagi na miejsce wykonania umowy Sąd Rejonowy dla Wrocławia- Śródmieście właściwość ta dotyczy również postępowania o nadanie klauzuli wykonalności bankowemu tytułowi egzekucyjnemu”
- II. Zasadza od pozwanego AIG Bank Polska S.A. w Warszawie na rzecz powoda Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów kwotę 360 (trzysta sześćdziesiąt) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.
- III. Wpis tymczasowy w kwocie 500 (pięćset) złotych uznaje za ostateczny i nakazuje go pobrać od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa (kasa tutejszego sądu) tytułem zwrotu nieziszczzonego wpisu od którego powód był wolny.
- IV. Zarządza publikację prawomocnego wyroku w Monitorze Sądowym i Gospodarczym na koszt pozwanego.

SSR del. Marta Sadowska

UZASADNIENIE

Powód Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów wnosił o uznanie za niedozwolone stosowanie i zakazanie stosowania przez pozwanego w obrocie z konsumentami postanowień wzorca umowy o nazwie: „Umowa Pożyczki” o treści następującej:

- A) § 3 „Za datę zawarcia niniejszej Umowy uznaje się datę wydania przez Bank dyspozycji przekazania środków na rzecz Pożyczkobiorcy. Pożyczkobiorca upoważnia BANK do wpisania powyższej daty do niniejszej Umowy i naliczania od niej wszelkich zobowiązań wynikających z umowy”,
- B) § 9 „Pożyczkobiorcy zostaną wysłane przesyłką zwykłą: „Umowa oraz blankiety wpłat. W razie nieotrzymania przesyłki Pożyczkobiorca zobowiązany jest skontaktować się z AIG Credit S.A. jednak brak powyższych dokumentów nie zwalnia z obowiązku terminowego uiszczania wpłat”
- C) § 14 „Jeśli kwota nadpłaty do zwrotu po potrąceniu kosztów przekazu pocztowego będzie niższa niż 5 zł, nadpłata taka jest do odbioru przez Pożyczkobiorcę wyłącznie w kasie jednego z Oddziałów AIG Credit S.A. wymienionych na adresowym wykazie oddziałów w terminie 30 dni od daty wysłania zawiadomienia o nadpłacie.
- D) § 16 „Sądem właściwym do rozpoznania sporów mogących wyniknąć z niniejszej Umowy jest właściwy z uwagi na miejsce wykonania umowy Sąd Rejonowy dla Wrocławia- Śródmieścia. Właściwość ta dotyczy również postępowania o nadanie klauzuli wykonalności bankowemu tytułowi egzekucyjnymi”.

Ponadto powód wnosił o publikację wyroku i zwrot kosztów zastępstwa procesowego. W uzasadnieniu pozwu powód podał, że pozwany prowadzi działalność gospodarczą zgodnie z aktualnym odpisem z Rejestru Przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego.

W toku kontroli przeprowadzonej przez powoda w jednym z oddziałów pozwanego uzyskano wzorce wykorzystywane przy zawieraniu umów z konsumentami.

Na podstawie analizy w/w wzorców umów wykorzystywaniu przy podpisywaniu umów z konsumentami stwierdzono, że pozwany zawiera umowy w oparciu o wzorzec umowy o nazwie „Umowa pożyczki”, w którym znajdują się zakwestionowane postanowienia umowne. Odnośnie postanowienia wzorca umowy z pkt I A pozwu, to zdaniem powoda jest ono niedozwolone w świetle art. 385³ pkt 4 i 9 kc i art. 385¹ § 1 kc, gdyż umożliwia on Bankowi decydowanie o warunkach umowy, poprzez samodzielne zadecydowanie jaką datę należy przyjąć na datę zawarcia umowy. Według powoda przy tego rodzaju umowach data ich zawarcia decyduje o początkowym terminie wpływającym na rozpoczęcie biegu terminu, w którym pożyczkobiorca ma realizować swoje zobowiązania na rzecz Banku. Z tego zapisu wynika, że pożyczkobiorca o dacie umowy zostanie powiadomiony dopiero w momencie otrzymania umowy, która jest przesyłana zwykłą przesyłką pocztową, a więc istnieje niebezpieczeństwo, że w ogóle tej umowy nie otrzyma.

Ponadto według powoda data zawarcia umowy będzie oznaczona przez bank według daty wydania dyspozycji przekazania środków, zaś żaden zapis umowy nie precyzuje w jakim terminie ma to nastąpić od daty złożenia przez konsumenta wniosku kredytowego. Ponadto powód uważa, że w przypadku nieotrzymania umowy konsument nie będzie wiedzieć, że bank postawił środki finansowe do jego dyspozycji, co może spowodować, że zgodnie z § 21 umowy mogą one być przeznaczone na jednorazową spłatę zobowiązań konsumenta wobec banku.

Zdaniem powoda zapis ten nie gwarantuje klientowi, że AIG BANK doręczy mu umowę w terminie umożliwiającym mu prawidłowe regulowanie jego uprawnień i zobowiązań i dlatego narusza dobre obyczaje i interesy konsumentów.

Ponadto zdaniem powoda z uwagi, że umowa ma być przekazana konsumentowi pocztą nie będzie on wiedział od kiedy liczyć termin na odstąpienie od

umowy- dlatego w zakresie tego terminu bank ma możliwość dokonania wiążącej interpretacji umowy.

Oдноśnie postanowienia umownego wzorca z pkt I B pozwu to zdaniem powoda jest ono niedozwolone w świetle art. 385³ pkt 22 kc, gdyż przewiduje obowiązki wykonania warunków umowy nawet jeżeli bank nie wywiąże się ze swoich obowiązków. Według powoda, z uwagi, że bank zobowiązuje się do doręczenia umowy oraz blankietów wpłat przesyłką zwykłą, klient nie ma gwarancji, że ona do niego dotrze oraz w jakim terminie. Bez umowy klient nie ma możliwości ustalenia ostatecznej treści swojego zobowiązania wobec banku, a mimo to zobowiązany jest je realizować.

Oдноśnie postanowienia umownego z pkt I C pozwu zdaniem powoda jest ono niezgodne z art. 385³ pkt 8 kc, gdyż narazi klienta na niemożność odbioru nadpłaty, o której mowa w tym zapisie i wyłącza możliwość przekazania jej klientowi drogą pocztową, poprzez przekaz na jego konto lub na rachunek jego karty bankomatowej.

Oдноśnie ostatniego postanowienia wzorca umowy (pkt I D pozwu) zdaniem powoda jest ono niedozwolone na podstawie art. 385³ pkt 23 kc, gdyż choć nie zamyka konsumentowi drogi sądowej, to faktycznie może ją utrudniać, gdyż zmuszałoby go do prowadzenia procesu przed sądem w odległej miejscowości, zwłaszcza że właściwy będzie sąd według miejsca zamieszkania konsumenta, gdy ten będzie stroną pozwaną.

Pozwany AIG Bank Polska S.A. w Warszawie wnosił o oddalenie powództwa i zasądzenie zwrotu kosztów postępowania, twierdząc, że zakwestionowane postanowienia wzorca umowy nie mają charakteru abuzywnego.

Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów ustalił i zważył co następuje.

Pozwany prowadzi działalność gospodarczą w zakresie świadczenia usług bankowych /dowód- odpis z krajowego Rejestru Sądowego k-21-25/ i w obrocie z konsumentami posługuje się wzorcem umowy o nazwie „Umowa pożyczki”, w

którym znajdują się zakwestionowane postanowienia /dowód wzorzec umowy k 24-25, wniosek o udzieleniu pożyczki k 28 oraz znajdujące się w aktach sprawy umowy zawierane z konsumentami na podstawie w/w wzorca umowy/. Powództwo jest uzasadnione.

Zgodnie z art. 385¹ § 1 kc postanowienia umowy zawieranej z konsumentem nie uzgodnione indywidualnie nie wiążą go, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy. Takie postanowienia są niedozwolone. Nie dotyczy to jednak postanowień określających główne świadczenia stron, w tym cenę lub wynagrodzenie, jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny.

Z kolei niezgodnione indywidualnie są te postanowienia umowy, na których treść konsument nie miał rzeczywistego wpływu. W szczególności odnosi się to do postanowień umowy przyjętych z wzorca umowy. /§ 3 w/w art./

Ciężar dowodu, że postanowienie zostało uzgodnione indywidualnie, spoczywa na tym, kto się na to powołuje.

Bezsporne w niniejszej sprawie jest, że postanowienia w/w wzorca umowy nie były uzgodnione indywidualnie z konsumentem, w związku z tym nie miał on rzeczywistego wpływu na jego treść. Pozwany nie przedstawił żadnych dowodów na zaprzeczenie powyższemu pomimo, że miał taki obowiązek na podstawie art. 385¹ § 4 kc.

Przechodząc do analizy treści zakwestionowanych postanowień wzorca umowy pod kątem ich abuzywności to postanowienie wzorca umowy z pkt IA pozwu jest niedozwolone w świetle art. 385³ pkt 4 kc, gdyż na jego podstawie konsument przy zawieraniu umowy pożyczki z bankiem nie będzie posiadał wiedzy o dacie zawarcia umowy i uruchomienia środków finansowych pozostawionych do jego dyspozycji. Okoliczność ta jest istotna dla konsumenta, gdyż od tej daty naliczone są zgodnie z w/w zapisem wszelkie zobowiązania wynikające z umowy. Wprawdzie powyższe informacje mają być przesłane konsumentowi

wraz z umową przesyłką pocztową zwykłą, ale w związku z tym nie można wykluczyć niebezpieczeństwa zaginięcia przesyłki bądź jej znacznego opóźnienia. Biorąc pod uwagę, że powyższa umowa dotyczy niekiedy pożyczki obejmującej znaczne kwoty, takie niedoinformowanie konsumenta może dla niego rodzić ujemne konsekwencje choćby przewidziane w § 21 wzorca.

Zgodnie z art. 384 § 2 kc w razie gdy posługiwanie się wzorcem umowy jest w stosunkach danego rodzaju zwyczajowo przyjęte, wiążą one także wtedy, gdy druga strona mogła się z łatwością dowiedzieć o jego treści. Nie dotyczy to jednak umów zawieranych z udziałem konsumentów z wyjątkiem umów powszechnie zawieranych w drobnych, bieżących sprawach życia codziennego.

Niniejszy wzorzec umowy pożyczki nie należy do kategorii umów zawieranych powszechnie w dowolnych bieżących sprawach codziennych.

Wynika z tego, że konsument powinien zostać szczegółowo poinformowany o treści umowy, powinien tą treść znać i rozumieć. Dotyczy to również określenia daty zawarcia umowy i uruchomienia środków finansowych. W związku z tym przed zawieraniem umowy konsument powinien być poinformowany o tych okolicznościach.

Ponadto powyższy zapis stanowi zdaniem sądu niedozwoloną klauzulę określoną w art. 385³ pkt 9 kc, gdyż pozostawia bankowi uprawnienie do wiążącej interpretacji umowy w zakresie określenia daty jej zawarcia a tym samym daty pozostawienia do dyspozycji środków finansowych.

Odnosnie postanowienia wzorca umowy z pkt IB pozwu to zastrzega ono dla konsumenta obowiązek terminowego uiszczania wpłat na poczet udzielonej pożyczki w sytuacji, gdy nawet nie otrzyma on przesyłki banku zawierającej umowę i blankiety wpłat. Powyższy zapis prowadzi do sytuacji kiedy konsument nie będzie posiadał odpowiednich informacji zawartych w umowie odnośnie terminów czy też sposobu spłaty pożyczki, nr konta na które należy realizować wpłaty, a mimo to będzie obowiązany do ich terminowego spłacania. To

powoduje w ocenie sądu, iż powyższy zapis stanowi niedozwolone postanowienie umowne wzorca określone w art. 385³ pkt 4 i 9 kc. Odnośnie zakwestionowanego postanowienia umownego wzorca umowy z pkt I C to jest ono w świetle art. 385³ pkt 8 kc niedozwolone, gdyż naraża konsumenta na utratę możliwości odbioru nadpłaty powyżej 5 zł, w przypadku na przykład zaginięcia listu informującego konsumenta o nadpłacie. Poza tym w przypadku dłuższej nieobecności konsumenta w miejscu zamieszkania /pobyt w szpitalu, dłuższy wyjazd/ powyżej 30 dni, będzie on pozbawiony możliwości odbioru nadpłaty co narusza jego interes.

Obowiązkiem pozwanego jako banku jest przekazanie wszelkich nadpłat konsumenta związanych z umową w taki sposób, aby bezwarunkowo mogły one dotrzeć do konsumenta.

Odnośnie ostatniego zakwestionowanego postanowienia wzorca umowy (pkt I D pozwu) to stanowi ono niedozwoloną klauzulę umowną określoną w art. 385³ pkt 23 kc, gdyż zakłada wyłącznie właściwy do rozstrzygania sporów między stronami umowy Sąd Rejonowy dla Wrocławia- Śródmieście.

W przypadku zaś, gdy stroną pozwaną będzie konsument, to sądem właściwym miejscowo będzie sąd według jego miejsca zamieszkania /art.27 § 1 kc/. Powyższy zapis może narażać konsumenta na trudności związane z tym, że sąd właściwy według tego zapisu będzie znajdował się w znacznej odległości od miejsca jego zamieszkania.

Poza tym zapis ten właściwość miejscową sądu przewiduje nawet w sprawach o nadanie klauzuli wykonalności bankowemu tytułowi egzekucyjnemu.

Zgodnie z art. 781 § 2 kpc tytułem egzekucyjnym nie pochodzącym od Sądu klauzulę wykonalności nadaje Sąd Rejonowy właściwości ogólnej dłużnika (konsumenta), a jeżeli tej właściwości nie da się ustalić to sądem właściwym jest Sąd Rejonowy, w którego okręgu ma być wszczęta egzekucja.

Z powyższych przyczyn zapis ten narzuca poddanie sporów wynikających z umowy sądowi, który nie zawsze będzie właściwy miejscowo.

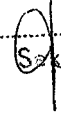
Z tych powodów Sąd orzekł jak w wyroku zaś w przedmiocie zwrotu kosztów na podstawie art. 98 i 99 kpc oraz na podstawie art. 479⁴⁴ § 2 kpc, a na podstawie art. 479⁴⁴ § 1 kpc orzekł o publikacji wyroku.

SSR del. Marta Sadowska

Na oryginale właściwe podpisy

Za zgodność

Sekretarz